

Sigurnost radnika na mjestu rada

Blagajčević, Benjamin

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:635500>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-19**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

BENJAMIN BLAGAJČEVIĆ

SIGURNOST RADNIKA NA MJESTU RADA

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2021. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

SIGURNOST RADNIKA NA MJESTU RADA

Mentor:

dr.sc.Milorad Ćupurdija, prof.v.š.

Student:

Benjamin Blagajčević

Naziv kolegija:

RADNO PRAVO

JMBAG studenta:

0321004858

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD.....	3
2. POJMOVI RADNOG PRAVA.....	4
2.1 RAD.....	4
2.2 RADNI ODNOS	4
2.3 RADNO MJESTO	5
2.4 POSLODAVAC	5
2.5 RADNIK.....	5
2.6 UGOVOR O RADU	5
2.7 UVJETI RADA	5
3. ZAŠTITA NA RADU.....	7
3.1 NAČELA ZAŠTITE NA RADU.....	7
3.2 PRIMJENA ZAŠTITE NA RADU	7
4. ZAŠTITA NA RADU ZA MJESTA RADA	8
4.1 OPĆI ZAHTJEVI	8
4.2 TEMELJNI ZAHTJEVI ZA GRAĐEVINE.....	9
4.3 MJESTA RADA NA OTVORENOM	9
5. PROCJENA RIZIKA	11
5.1 OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ ZAŠTITE NA RADU	12
5.2 OSPOSOBLJAVANJE OVLAŠTENIKA I POVJERENIKA RADNIKA.....	Error!
Bookmark not defined.	
5.3 STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU	13
5.4 KOORDINATOR ZAŠTITE NA RADU.....	14

6. POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA	16
6.1 OPASNE RADNE TVARI.....	16
6.2 OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA.....	17
7. OZLJEDE NA RADU.....	19
7.1 PRUŽANJE PRVE POMOĆI	21
8. BUDUĆNOST RADA.....	23
8.1 COVID KRIZA	23
8.2 RAD OD KUĆE	23
9. ZAKLJUČAK	25
10. IZJAVA	26
11. POPIS LITERATURE.....	27
11.1 KNJIGE I ČLANCI.....	27
11.2 INTERNETSKI IZVORI.....	27
12. POPIS SLIKA.....	29

SAŽETAK

Tema ovog rada je pobliže objasniti načela zaštite na radu, obveze poslodavaca u smislu provođenja zaštite na radu te kako se ta načela primjenjuju za pojedino mjesto rada. Kroz razne zakone i pravilnike opisati ću koje zadatke u smislu primjene zaštite na radu ima poslodavac, radnik osposobljen za rad na siguran način, ovlaštenik i povjerenik radnika, radnik osposobljen za pružanje prve pomoći, stručnjaci zaštite na radu te koordinatori zaštite na radu. U uvodnom dijelu rada se definiraju uloge osoba u radnom odnosu, njihove obveze te njihova prava. Nastavno na to prikazuje se kako se primjenjuje zaštita na radu u pojedinom poduzeću te kako se raspodjeljuju uloge u njezinoj organizaciji. Opisano je i što se sve smatra osobnom zaštitnom opremom te kako ju moramo koristiti. Na posljetku prikazane su vrste ozljeda na radu i kako se reagira u pojedinim situacijama kad ista nastupi.

Ključne riječi: rad, radnik, poslodavac, mjesto rada, zaštita na radu

SAFETY OF A WORKER IN A WORKPLACE

ABSTRACT

The topic of this paper is to explain in more detail the principles of safety at work, the obligations of employers in terms of implementing safety at work and how these principles are applied to a particular place of work. Through various laws and regulations, I will describe the tasks in terms of the application of safety at work has an employer, a worker trained in safety at work, the employer's representative and employee representative, the worker trained to provide first aid, safety at work experts and safety at work coordinators. The introductory part of the paper defines the roles of persons in employment, their obligations and their rights. In addition, it shows how safety at work is applied in a particular company and how roles are distributed in its organization. It also describes what is considered personal protective equipment and how we must use it. Finally, the types of injuries at work are shown and how we should react in certain situations when they occur.

Key words: work, worker, employer, work place, safety at work

1. UVOD

Zaštita na radu je sustav mnoštva pravila i radnji čijom se pravilnom primjenom ostvaruju sigurni radni uvjeti te zaštita radnikovog zdravlja bilo ono psihičko ili fizičko. Na temelju Zakona o zaštiti na radu propisan je sustav zaštite na radu u RH koji obuhvaća nacionalnu politiku i aktivnost, opća načela prevencije i pravila zaštite na radu, obveze poslodavca, prava i obveze radnika, ovlaštenika poslodavaca i povjerenika radnika za zaštitu na radu, djelatnosti u vezi sa zaštitom na radu, ulogu stručnjaka i koordinatora zaštite na radu te nadzor i prekršajnu odgovornost poslodavaca. Svrha zaštite na radu je stvaranjem sigurnih radnih uvjeta spriječiti ozljede i profesionalne bolesti do kojih može doći na radu. Izradom procjene rizika koja je temeljni dokument zaštite na radu svake tvrtke, definira se opasnost koja može nastati na pojedinom radnom mjestu te načini sprječavanja tih opasnosti. Poslodavac je obvezan svakog radnika upoznati sa načelima zaštite na radu te mu osigurati svu potrebnu opremu i komponente koje će mu omogućiti sigurnije radne uvjete. Osposobljavanjem radnika za rad na siguran način radnik stječe razna znanja i vještina kako bi mogao prepoznati te ukloniti potencijalne opasnosti na mjestu rada.

2. POJMOVI RADNOG PRAVA

2.1 RAD

Postoje različiti načini ostvarivanja rada. Rad u radnom odnosu je temelj prava. Uz rad nastaju brojna prava, obveze i odgovornosti kako za poslodavca tako i za radnika. Radno mjesto definira poslodavac, a od radnika se očekuje da radne dužnosti obavlja stručno, kvalitetno i pravodobno.

Slika 1 Prikaz radnika na radnom mjestu

Izvor: <https://mgipu.gov.hr/vijesti/postupanje-gradjevinske-inspekcije-u-2018-godini/8884>; 06.06.2021

2.2 RADNI ODNOS

Radni odnos je pravni odnos između pravnih subjekata koji je ujedno i društveni odnos reguliran pravom. Nastaje prema propisanoj formi: odlukama o zasnivanju radnog odnosa, rješenju o prijemu u službu te ugovoru o radu. Radnik je uvijek fizička osoba, dok poslodavac može biti i fizička i pravna osoba. Pravnom osobom se smatra organizacija koju objektivno pravo priznaje kao subjekta prava. Uz pojedinačni pravni akt da bi došlo do zasnivanja radnog odnosa radnik mora pristupiti obavljanju svojih radnih dužnosti.

2.3 RADNO MJESTO

Radno mjesto čini skup određenih i funkcionalno povezanih poslova koji se izvršavaju kao dio djelatnosti. Predstavlja osnovnu jedinicu u jednom proizvodnom i poslovnom procesu koja je nerazdvojni dio procesa rada.

2.4 POSLODAVAC

Poslodavac je svaka fizička ili pravna osoba koja zapošljava jednog ili više zaposlenika uključujući i javne službe. Glavna zadaća svakog poslodavca je dati zadatak zaposleniku u koji je u okvirima njegovog ugovora te mu za obavljeni posao isplatiti plaću na način naveden u ugovoru.

2.5 RADNIK

Radnik je fizička osoba koja svojevoljno, profesionalno i trajno u obliku zanimanja obavlja za poslodavca određeni posao za plaću, prema pravilima struke.

2.6 UGOVOR O RADU

Ugovor o radu je središnja kategorija radnog zakonodavstva. Bez obostrane volje subjekata radnog odnosa taj se radni odnos ne može ugovoriti. Volja može biti ograničena prema nekim normama zakona kao npr. uvjetima za sklapanje ugovora o radu, sadržajem ugovora o radu, oblikom ugovora o radu, ugovorom o radu na određeno vrijeme, radnim vremenom, odmorom, dopustom, zaštitom na radu, zaštitom majčinstva... Tijekom sklapanja ugovora između poslodavca i radnika primjenjuje se pravilo savjesnosti i poštenja.

2.7 UVJETI RADA

Uvjeti rada mogu biti objektivni i subjektivni. Objektivni uvjeti rada odnose se na sredstva za proizvodnju i rad, dok subjektivne čine aktivna sposobnost radnika da racionalno obavlja svoje radne zadatke. Uvjeti rada su:

- a) fizičke naravi: zaštita na radu (tehnička i higijenska, stanje zdravlja radnika, radno vrijeme i raspored radnog vremena)

- b) organizacijske naravi: uvjeti radnog mjesta, organiziranje radnog mjesta, radni okoliš
- c) socijalne naravi: odmori, dopusti, dobrobit radnika, socijalne službe u korist radnika
- d) pravne naravi: zaposlenje i stalnost zaposlenja, plaća i naknade plaće, raspored na mjesto, premještaj...

3. ZAŠTITA NA RADU

3.1 NAČELA ZAŠTITE NA RADU

Kroz povijest zaštita na radu podrazumijevala je propise, mjere i sredstva za zaštitu zdravlja i života ljudi. U današnje vrijeme to se proširilo i na zaštitu psihičkog zdravlja radnika te na zaštitu životne i radne okoline radnika, poslodavaca i trećih osoba. Psihički i fizički integritet radnika ogleda se primjenom tehničkih, zdravstvenih, pravnih, socijalnih, ekonomskih, odgojno-obrazovnih i drugih mjera. Zaštita radnika se ne odnosi samo na vrijeme u kojem radnik aktivno obavlja poslove na radnom mjestu, već i na vrijeme izvan radnog vremena tj. tijekom odmora, blagdana ili bolesti. U RH sustav zaštite na radu utemeljen je na određenim osnovama koje imaju svoja obilježja i karakteristike. Takav sustav podrazumijeva skup mjera kojima je u cilju preventivna zaštita od ozljeda i profesionalnih bolesti te osiguranje povoljnijih uvjeta rada. Unatoč provođenju svih mjera i propisa zaštite na radu povremeno se događaju ozljede i profesionalne bolesti radnika. U tom slučaju radnik je osiguran prema socijalnom osiguranju za vrijeme trajanja nesposobnosti za rad. To naravno ide na teret poslodavcu, dok se osiguranje provodi kod osiguravajućih kuća.

Prema M. Đ. Učuru: „Sredstvima rada smatraju se: objekti namijenjeni za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima, prostorijama i površinama za kretanje zaposlenika te pomoćnim prostorijama i njihovim instalacijama i uređajima (sanitarne prostorije, garderobe, prostorije za uzimanje obroka hrane, pušenje i povremeno zagrijavanje zaposlenika), prijevozna sredstva željezničkog, cestovnog, pomorskog, riječnog, jezerskog i zračnog prometa; strojevi i uređaji (osim strojeva i uređaja u užem smislu spadaju postrojenja, sredstvo za prijenos i prijevoz tereta i alati); skele i površine s kojih se obavlja rad i po kojima se kreću zaposlenici izvan navedenih objekata i drugih sredstava.“

3.2 PRIMJENA ZAŠTITE NA RADU

Prema članku 20. (NN 94/18) Zakona o zaštiti na radu:

1. „Poslodavac je obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika.
2. Poslodavac koji zapošljava do uključivo 49 radnika, poslove iz stavke 1. ovog članka može obavljati sam ako ispunjava propisane uvjete ili obavljanje tih poslova može ugovoriti ugovorom o radu sa stručnjakom zaštite na radu.

3. Poslodavac koji zapošljava 50 do uključivo 249 radnika, obavljanje poslova iz stavke 1. ovog članka obavezan je ugovorom o radu ugovoriti sa stručnjakom zaštite na radu.
4. Poslodavac koji zapošljava 250 ili više radnika, obavljanje poslova iz stavke 1. ovog članka, obavezan je ugovorom o radu ugovoriti s jednim ili više stručnjaka zaštite na radu u skladu s provedbenim propisom iz stavka 9. ovog članka.
5. Poslodavac može ugovoriti obavljanje poslova zaštite na radu iz stavka 1. ovog članka s ovlaštenom osobom samo u slučaju kada zbog objektivnih i opravdanih razloga ne može te poslove obavljati sam, odnosno te poslove ugovoriti na način iz stavaka 2., 3. i 4. ovog članka.
6. Ako je poslodavac ugovorio obavljanje poslova zaštite na radu s ovlaštenom osobom, ta je osoba dužna pisanim putem odrediti jednog ili više stručnjaka zaštite na radu za obavljanje poslova zaštite na radu kod toga poslodavca.
7. Više poslodavaca koji posluju na istoj lokaciji mogu međusobno ugovoriti zajedničko obavljanje poslova zaštite na radu, primjenjujući kriterij broja radnika i ostale kriterije iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovog članka.
8. Radnici, stručnjaci zaštite na radu, povjerenici radnika za zaštitu na radu i ovlaštene osobe obvezni su surađivati u provođenju zaštite na radu.
9. Ministar pravilnikom propisuje vrste, stupnjeve stručne spreme i broj stručnjaka zaštite na radu, način i uvjete obavljanja poslova zaštite na radu kod poslodavaca, ovisno o rizicima, djelatnosti i broju radnika.“

4. ZAŠTITA NA RADU ZA MJESTA RADA

Svako mjesto rada mora zadovoljavati minimalne zahtjeve zaštite na radu da bi zdravlje i sigurnost radnika bila osigurana. Poslodavac je dužan upoznati se i provesti sve zahtjeve zaštite na radu za mjesta rada.

4.1 OPĆI ZAHTJEVI

Prva stvar koju poslodavac mora učiniti je obavijestiti svakog radnika o svim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na mjestu rada.

Prema članku 4 Pravilnika zaštite na radu za mjesta rada „Poslodavac u svrhu zaštite na radu, obvezan osigurati da:

1. su prometni putovi do nužnih i drugih izlaza stalno prohodni
2. se mjesta rada, s pripadajućom opremom i uređajima redovito održavaju, a utvrđeni nedostaci odmah uklone
3. se mjesta rada, oprema i uređaji redovito čiste do primjerene higijenske razine, a posebno uređaji za provjetravanje i pripremu zraka
4. se sigurnosna oprema i uređaji namijenjeni za sprječavanje ili smanjivanje rizika redovito održavaju i provjeravaju.“

Svako mjesto rada mora biti prilagođeno radnicima ovisno o kakvim vrsti poslova se radi.

4.2 TEMELJNI ZAHTJEVI ZA GRAĐEVINE

Svaka građevina u kojoj radnici obavljaju svoje poslove mora zadovoljiti sljedeće zahtjeve: mehanička otpornost i stabilnost, sigurnost u slučaju požara, higijena, zdravlje i okoliš, zaštita od buke, sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe, gospodarenje energijom i očuvanje topline te ekonomska upotreba prirodnih izvora kao i osiguranje minimalne površine za rad, dovoljno široki prostori za prolaz te evakuaciju radnika, osiguranje mikroklimatskih uvjeta, dobro osvjetljenje radnih prostora i ostalih čimbenika radnog okoliša, zaštita od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja, zaštita od štetnog zračenja itd. Također, u svakoj građevini koja služi za obavljanje rada se moraju provoditi periodična tehnička ispitivanja propisana u Zakonu o zaštiti na radu (npr. električne instalacije, gromobrani, čimbenici radnog okoliša, sustavi za gašenje požara itd.).

4.3 MJESTA RADA NA OTVORENOM

Kao i u građevinama, mjesta rada na otvorenim prostorima moraju biti koncipirana na način da je radniku i ostalima omogućeno sigurno kretanje bez opasnosti za čovjekov život i zdravlje.

Prema članku 22 Pravilnika zaštite na radu za mjesta rada: „Mjesta rada moraju biti uređena tako da radnici:

1. budu zaštićeni od nepovoljnih vremenskih uvjeta i od pada predmeta

2. budu zaštićeni od fizikalnih, kemijskih odnosno bioloških štetnosti (izloženost štetnoj razini buke, štetnim vanjskim utjecajima kao što su plinovi, pare ili prašina i dr.)
3. mogu brzo napustiti svoje mjesto rada u slučaju opasnosti ili da im se može brzo pomoći
4. budu zaštićeni od pokliznuća i pada.“

Za nepovoljne vremenske uvjete poslodavac mora postupati onako kako je naloženo od strane Zavoda za javno zdravstvo u području medicine rada.

5. PROCJENA RIZIKA

Procjena rizika je temeljni dokument iz područja zaštite na radu. To je proces procjene rizika za sigurnost i zdravlje radnik od opasnosti na radu. To je sustavno ispitivanje svih aspekata rada kojim se razmatra koji je uzrok ozljede ili štete, mogu li se otkloniti opasnosti i što u slučaju kad se opasnosti ne mogu otkloniti te koje preventivne radnje postoje ili bi se trebale uvrstiti u svrhu kontrole rizika. Procjena rizika se definira za svako radno mjesto unutar neke tvrtke pri čemu se rizik procjenjuje za pojedino radno mjesto kao mali, srednji ili veliki prema općim kriterijima razine rizika (vjerojatnost, posljedica). Prema njoj poslodavac poduzima sve mjere sprječavanja ili smanjenja rizika za svako radno mjesto.

Slika 2 Metodologija procjene i smanjenja rizika

Izvor: <http://www.hzzsr.hr/wp-content/uploads/2016/11/Op%C4%87i-vodi%C4%8D.pdf> 15.09.2021

5.1 OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ ZAŠTITE NA RADU

Osposobljavanje radnika jedan je od glavnih koraka ka ostvarenju sigurnih radnih uvjeta. Provođenje osposobljavanja radnika najviše pridonosi sprječavanju mogućih ozljeda na radu. Postupkom osposobljavanja radnik stječe potrebna znanja i vještine da na vrijeme prepozna opasnosti, štetnosti ili napore koje su moguće na radnom mjestu ili na sredstvima rada. Učeni potrebnim znanjem radnici su upoznati s osnovnim vrstama i izvorima opasnosti, općim principima zaštite na radu i organizacijskim mjerama zaštite na radu na poslovima koje obavljaju.

Osposobljavanje radnika provode stručnjaci zaštite na radu koji taj posao obavljaju kod poslodavca prema izrađenom dokumentu Plan i program osposobljavanja koji se temelji na procjeni rizika te obuhvaća sve opasnosti i štetnosti te način njihovog otklanjanja utvđene procjenom rizika. Provedenim osposobljavanjem radnik dobiva potrebno uvjerenje na kojem se navode podaci radnika te mjesto provođenja osposobljavanja.

Prema članku 7 Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita:

1. „Poslodavac je obvezan čuvati zapisnik o osposobljavanju radnika.
2. Poslodavac je obvezan Zavodu za unapređenje zaštite na radu dostaviti elektroničku obavijest o provedenom osposobljavanju radnika u skladu s provedbenim propisom.“

Uvjerenje osposobljavanja radnik iz zaštite na radu traje sve dok radnik ne promijeni radno mjesto kod istog poslodavca ili u potpunosti promijeni poslodavca. U slučaju dodavanja radnih procesa ponovno se provodi osposobljavanje za te radne procese te se isti dodaju na postojeće uvjerenje.

5.2 OVLAŠTENIK POSLODAVCA I POVJERENIK RADNIKA

Proces osposobljavanja ovlaštenika i povjerenika je isti kao i kod osposobljavanja radnika s iznimkom da ovlaštenik svakih 5 godina mora obnavljati osposobljavanje. Također, poslodavac je obvezan ovlašteniku i povjereniku omogućiti stručna usavršavanja kod središnjih tijela državne uprave nadležne za zaštitu na radu.

5.3 STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU

Postoje dvije vrste stručnjaka iz zaštite na radu i kategorizira ih se kao stručnjak zaštite na radu I. stupnja te kao stručnjak zaštite na radu II. stupnja.

Stručnjak zaštite na radu I. stupnja je osoba koja najmanje ima završenu srednju školu tj. srednju stručnu spremu i koja:

1. je položila opći dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, ili
2. ima srednju školu ili srednju stručnu spremu i priznat joj je status stručnjaka zaštite na radu, ili
3. posjeduje uvjerenje o položenom specijalističkom usavršavanju iz zaštite na radu po programu odobrenom od tijela nadležnog za obrazovanje

Stručnjak zaštite na radu II. stupnja je osoba koja ima završen najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik i koja:

1. je položila opći dio i posebni dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu ili
2. ima priznat status stručnjaka zaštite na radu.

U slučaju zapošljavanja 50 radnika i više poslodavac zapošljava minimalno jednog stručnjaka, ovisno o djelatnosti i broju zaposlenih radnika. Poslodavci koji zapošljavaju manje od 50 radnika mogu voditi poslove zaštite na radu interno putem svojih ovlaštenika koji imaju uvjete za stručnjaka ili putem vanjskih tvrtki koje su ovlaštene za vođenje poslova zaštite na radu.

Razlika između stručnjaka I. i II. stupnja je u visini rizika radnih mjesta. Stručnjak zaštite na radu I. stupnja kod poslodavca koji zapošljava od 50 do 249 radnika je dovoljan ako 80% radnika radi na poslovima s malim rizicima.

Nadležno tijelo za polaganje stručnog ispita je Ministarstvo rada.

5.4 KOORDINATOR ZAŠTITE NA RADU

Koordinatori zaštite na radu su osobe koje su nadležne za provođenje načela zaštite na radu u fazi projektiranja odnosno u fazi izvođenja radova. Kao i kod stručnjaka zaštite na radu dijele se na dva stupnja.

Koordinator I je zadužen za provođenje zaštite na radu u fazi projektiranja dok koordinator II je zadužen za provođenje zaštite na radu u fazi izvođenja radova.

Prema Zakonu o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) koordinator I dužan je:

1. „koordinirati primjenu načela zaštite na radu
2. izraditi ili dati izraditi plan izvođenja radova u skladu s Pravilnikom o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, uzimajući pri tome u obzir pravila primjenjiva za dotično gradilište te vodeći računa o svim aktivnostima koje se obavljaju na gradilištu. Plan izvođenja radova mora sadržavati i posebne mjere ako poslovi na gradilištu spadaju u opasne radove (radovi u području ionizirajućeg zračenja, u blizini električnih vodova, radovi uz uporabu eksplozivnih ili lako zapaljivih tvari, radovi u eksplozivnoj atmosferi, radovi sa skelama, radovi sa strojevima i uređajima s povećanim opasnostima itd.)
3. izraditi dokumentaciju koja sadrži specifičnosti projekta i koja sadrži bitne sigurnosne i zdravstvene podatke koje je potrebno primjenjivati nakon gradnje u fazi uporabe.

Koordinator II dužan je:

1. koordinirati primjenu načela zaštite na radu: kod donošenja odluka o tehničkim i/ili organizacijskim mjerama tijekom planiranja pojedinih faza rada; kod izvođenja rokova koji su potrebni za sigurno dovršenje pojedinih faza rada koji se izvode istovremeno ili u slijedu
2. koordinirati izvođenje odgovarajućih postupaka da bi se osiguralo da poslodavci i druge osobe: dosljedno primjenjuju načela zaštite na radu na gradilištu; izvode radove u skladu s planom izvođenja radova
3. izraditi ili potaknuti izradu potrebnih usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu
4. organizirati suradnju i uzajamno izvješćivanje svih izvođača radova i njihovih radničkih predstavnika koji će zajedno ili jedan za drugim raditi na istom gradilištu s ciljem sprječavanja ozljeda na radu i zaštite zdravlja radnika

5. provjeravati provode li se radni postupci na siguran način i usklađivati propisane aktivnosti“

6. POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA

Poslovi s posebnim uvjetima rada prema članku 2. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada (NN 5/84) su: „oni poslovi koje, radi sprečavanja štetnog utjecaja rada na život i zdravlje radnika (povrede, profesionalne i druge bolesti), mogu obavljati samo osobe koje osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju još i posebne uvjete u pogledu: dobi života; spola; stručnih sposobnosti; zdravstvenog, tjelesnog ili psihičkog stanja; psihofizioloških i psihičkih sposobnosti.“

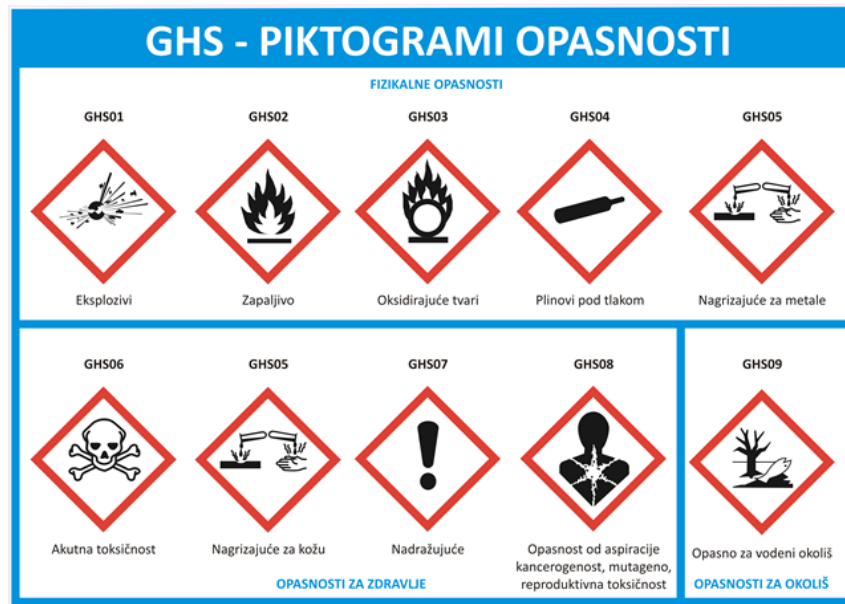
Neki od tih poslova su: ronilački poslovi; poslovi vatrogasaca; punjenje i paljenje mina; izrada eksploziva i rukovanje eksplozivom; čuvanje ljudi i imovine vatrenim oružjem; podizanje skela i postavljanje oplata i ograda pri izvođenju građevinskih radova; rukovanje uređajima za opskrbu zrakom radnika u rudnicima, kesonima i pri obavljanju ronilačkih poslova; poslovi signalista; upravljanje mehaniziranim dizalicama; rukovanje i upravljanje samohodnim strojevima na mehanizirani pogon; montaža, održavanje i ispitivanje električnih instalacija s posebnim zahtjevima.

6.1 OPASNE RADNE TVARI

Opasne tvari su tvari koje opasno mogu naškoditi čovjekovom zdravlju a i životu te mogu uzrokovati i materijalnu štetu. Opća pravila za smanjenje rizika od nesreću su:

1. Provjeriti jesu li pakiranja i spremnici ispravni
2. Opasne tvari propisno označiti unutar odgovarajućih spremnika
3. Izbjegavati kontakt s ustima i očima te kožom
4. Pažljivo raditi, pročitati upute i STL (Sigurnosno-tehnički list)
5. Temeljito održavati osobnu higijenu

Znakovi opasnosti su u obliku piktograma koji različitim bojama i simbolima označuju o kojoj se opasnosti radi.

Slika 3 Piktogrami opasnosti

Izvor: <https://preventa.hr/zastita-na-radu-upit/kemijske-stetnosti> 02.07.2021

6.2 OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA

Korištenje osobne zaštitne opreme (OZO) obvezna je tamo gdje sigurnost radnika primjenom osnovnih pravila nije moguća. Procjenom rizika za svako određeno radno mjesto je utvrđeno treba li koristiti osobnu zaštitnu opremu ili ne.

Prema članku 41. Zakona o zaštiti na radu: „Poslodavac je obvezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike; Poslodavac je obvezan isključiti iz uporabe sredstva rada i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika.“

Slika 4 Osobna zaštitna oprema

Izvor: <https://lifelock.hr/osobna-zastitna-oprema-smjernice/> 05.07.2021

Prema članku 4 Pravilnika o uporabi osobne zaštitne opreme: „Osobnom zaštitnom opremom u smislu ovog Pravilnika ne smatra se:

1. obično radno odijelo ili odora koja nije posebno namijenjena sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu
2. oprema koju upotrebljavaju službe hitne medicinske pomoći te operativne snage sustava civilne zaštite na poslovima zaštite i spašavanja
3. osobna zaštitna oprema za vojnike, policajce i službenike tijela državne uprave ili drugih tijela javne vlasti
4. osobna zaštitna oprema za radnike cestovnog transporta po posebnim propisima
5. sportska oprema
6. oprema za samoobranu i odvracanje
7. prijenosne naprave i uređaji za otkrivanje i dojavu opasnosti i smetnji“

7. OZLJEDE NA RADU

Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala na bilo kojem mjestu rada gdje radnik za poslodavca obavlja rad.

Prema odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ozljedom na radu smatra se:

1. „Ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje je ozljeđena osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i ozljeda nastala tijekom obveznog kondicijskog treninga vezanog uz održavanje psihofizičke spremnosti za obavljanje određenih poslova, sukladno posebnim propisima,
2. bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osigurana osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju,
3. ozljeda nastala na način iz točke 1. koju osigurana osoba zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji joj je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojeg je osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju,
4. ozljeda, odnosno bolest iz točaka 1. i 2. koja nastane kod osigurane osobe u okolnostima iz članka 16. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju

Ozljedom na radu, u smislu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, ne smatra se ozljeda odnosno bolest do koje je došlo zbog:

1. Skrivljenog, nesavjesnog ili neodgovornog ponašanja na radnom mjestu, odnosno pri obavljanju djelatnosti, kao i na redovitom putu od stana do mjesta rada i obrnuto (npr. tučnjava na radnom mjestu ili u vremenu dnevnog odmora, namjerno nanošenje povrede sebi ili drugome, obavljanje poslova pod utjecajem alkohola ili opojnih droga, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola ili opojnih droga i sl.),
2. aktivnosti koje nisu u vezi sa obavljanjem radne aktivnosti (npr. radni odmor koji nije korišten u propisano vrijeme, radni odmor koji nije korišten u cilju obnove psihofizičke i radne sposobnosti nužno potrebne za nastavak radnog procesa, fizičke aktivnosti koje nisu u vezi s radnim odnosom i sl.),

3. namjernog nanošenja ozljede od strane druge osobe izazvanog osobnim odnosom sa osiguranom osobom koje se ne može dovesti u kontekst radno-pravne aktivnosti,
4. atake kronične bolesti,
5. urođene ili stečene predispozicije zdravstvenog stanja koje mogu imati za posljedicu bolest.“

Unesrećena osoba ili poslodavac podnose prijavu za priznavanje ozljede ili bolesti na radu regionalnom uredu odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje nadležnom prema mjestu prebivališta. U slučaju da poslodavac ne podnese prijavu o ozljedi na radu, tada izabrani doktor unesrećene osobe mora podnijeti prijavu. Prijava se mora podnijeti 8 dana od nastale ozljede.

Slika 5 Ozljeda na radu

Izvor: <https://burza.com.hr/portal/ozljeda-na-radu/7314> 06.07.2021

7.1 PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Da bi se osigurala adekvatna pomoć unesrećenoj osobi svaki poslodavac je dužan imati osobu osposobljenu za pružanje prve pomoći. Osim toga na svakom mjestu rada uključujući i privremena radilišta mora biti osigurana popunjena kutija prve pomoći. Broj osoba osposobljenih za pružanje prve pomoći ovisi o broju zaposlenih djelatnika i o načinu organizacije rada (rad u smjenama, broju lokacija itd.).

Prema Pravilniku o pružanju prve pomoći radnicima na radu:

1. povredama na radu smatraju se:
 - a. rane,
 - b. oštećenja kosti (prijelomi, iščašenja i uganuća),
 - c. krvarenja iz nosa, uha, zuba i usta,
 - d. povrede oka,
 - e. potres mozga,
 - f. opekotine,
 - g. oštećenja uzrokovana djelovanjem kiselina i lužina,
 - h. smrznuća i smrzotine
2. bolestima na radu smatraju se:
 - a. otrovanja,
 - b. toplotni udar i sunčanica,
 - c. udar električnom strujom,
 - d. bolest dekompresije,
 - e. oštećenja uzrokovana ionizacijskim zračenjem,
 - f. utapljanje,
 - g. nagli prestanak disanja,

- h. nagli prestanak rada srca,
- i. šok,
- j. gušenje,
- k. gušenje uzrokovano zalogajem hrane,
- l. napadaj epilepsije,
- m. nesvjestica,
- n. otrovanje hranom i ugriz otrovnih kukaca i zmija

Slika 6 Kutija prve pomoći

Izvor: <https://leatherman.hr/blog/sto-sve-trebaju-sadrzavati-kutija-i-ormaric-prvu-pomoc-131/> 18.09.2021

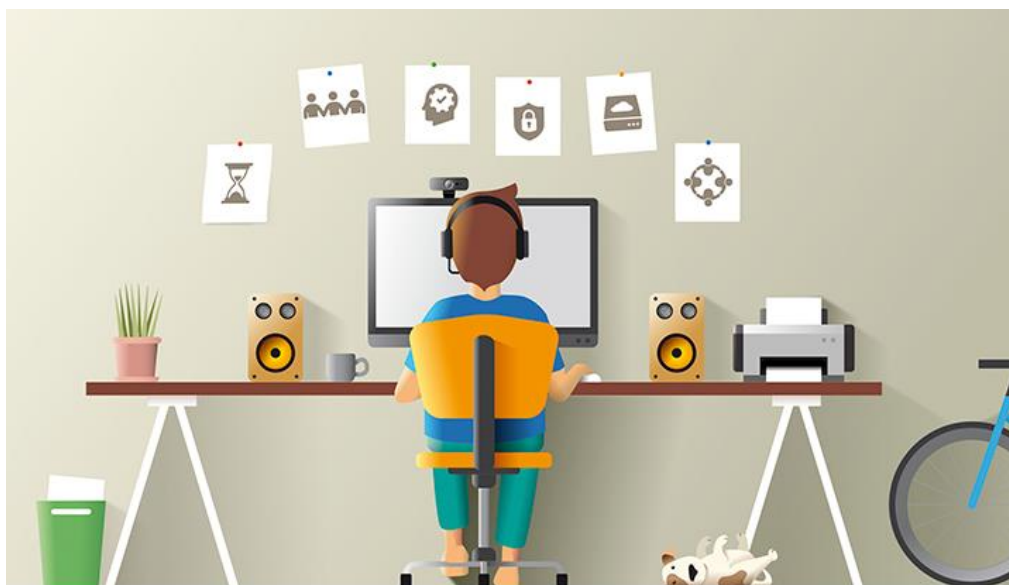
8. BUDUĆNOST RADA

8.1 COVID KRIZA

Nažalost, epidemija je utjecala na svaki aspekt našega društva. Gospodarstvo i turizam su doživjeli velike udare na stabilnost, a u tome svemu najviše su nastradali radnici. Od početka epidemije doneseno je puno mjera u nadi da se zaštiti ljudski život što je uvelike utjecalo na ekonomiju. Privremena zatvaranja i ograničavanja pojedinih djelatnosti je poslodavce dovelo u teške pozicije. Radi smanjenja potražnje morali su poduzimati mjere kako bi minimalizirali gubitke. U tome svemu radnici su najviše nastradali. Od smanjenja plaća, prisilnih godišnjih odmora pa sve do otkaza, radnici nisu imali previše izbora u tim odlukama. Tek kasnije Vlada je donijela odluku o potpori za poslodavce koji su djelomično pomogli radnicima u zadržavanju svojih radnih mjesta. Ovakav rezultat bio je neizbježan u datom trenutku.

8.2 RAD OD KUĆE

Jedna stvar koja je najviše napredovala zbog epidemije je rad od kuće. Prije nastupanja epidemije većina ljudi nije bila upoznata s ovim pojmom. Radi toga puno poslodavaca a i radnika nije dovoljno upoznato sa zakonima i pravilnicima o radu na daljinu. Prema članku 15. stavka 2. Zakona o radu: „Ugovor o radu sklopljen u pisanom obliku mora sadržavati podatke o mjestu rada, a ako ne postoji stalno ili glavno mjesto rada, napomenu da se rad obavlja na različitim mjestima.“ Zakon o zaštiti na radu rad od kuće smatra kao normalno izdvojeno mjesto rada. Što znači da poslodavac snosi sve troškove provođenja zaštite na radu za izdvojeno mjesto rada, kao i osiguravanje tog mjesta rada od mogućih rizika i štetnih posljedica. Kako bi se to sve omogućilo poslodavac tj. njegov ovlaštenik mora imati pristup mjestu rada odnosno domu radnika zbog obavljanja procjene rizika za to mjesto rada. Nadalje, poslodavac je obvezan ispitati elektroinstalacije, radni okoliš, radnu opremu (ako radnik koristi neku za odrađivanje poslova), osigurati kutiju prve pomoći ako je na tom mjestu više od jednog radnika. To sve naravno uključuje i mogućnost dolaska inspektora zaštite na radu na izdvojeno mjesto rada.

Slika 7 Rad od kuće

Izvor: <https://www.bug.hr/izdavastvo/kako-organizirati-rad-od-kuce-u-2021-17992> 15.08.2021

9. ZAKLJUČAK

Radnik je u obavezi obavljati poslove koji su uređeni Ugovorom o radu te pri tome voditi računa o svome zdravlju i sigurnosti kao i na zdravlje i sigurnost ostalih radnika, a na poslodavcu je da omogući tim radnicima uvjete za siguran rad. Drži li se poslodavac Zakona i Pravilnika zaštite na radu uvelike će utjecati na sigurniju radnu okolinu za svoje radnike što će pozitivno utjecati na radnikovo fizičko i psihičko zdravlje. Naravno, nije uvijek moguće izbjeći ozljede i bolesti koje će se povremeno događati, ali uz primjenu znanja pružanja prve pomoći doći će do bržeg i boljeg oporavka unesrećene osobe te će se spriječiti moguće trajne posljedice za zdravlje unesrećenog.

Procjena rizika poslodavcu služi kao podloga za organiziranje i provođenje svih radnji vezane uz smanjivanje opasnosti za pojedino radno mjesto. Svako radno mjesto u procjeni rizika ima definiranu visinu rizika. Kako bi imao dokument procjene rizika, poslodavac mora uposliti stručnjaka zaštite na radu, bio on zaposlen kod poslodavca ili u tvrtki ovlaštenoj za provođenje zaštite na radu.

Stručnjak zaštite na radu je zadužen za izradu procjene rizika. Isto tako, mora provoditi osposobljavanja radnika, kontrolirati koriste li svi radnici potrebnu zaštitnu opremu te u slučaju ozljeda moraju napisati izvješće o ozljedi na radu.

Da bi se ostvarili sigurni radni uvjeti, svaka tvrtka bi trebala organizirati osposobljavanje radnika za rad na siguran način. Osposobljavanje radnika je od velike važnosti u sprječavanju ozljeda na radu. Osposobljavanjem, radnik je spreman pravodobno uočiti te reagirati na moguće opasnosti u procesu odvijanja radnih zadataka. Učeni potrebnim znanjem radnici su upoznati s osnovnim vrstama i izvorima opasnosti, općim principima zaštite na radu i organizacijskim mjerama zaštite na radu na poslovima koje obavljaju.

Kroz godine zakoni i pravilnici vezani uz zaštitu na radu su se mijenjali te će se nastaviti mijenjati dolaskom novih tehnologija, sredstava rada i radnih mjesta. Nijedan sustav nije savršen te je potrebno konstantno praćenje i redovito ažuriranje kako bi posljedice bile minimalne.

10. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Benjamin Blagajčević

Matični broj studenta: 0321004858

Naslov rada: Sigurnost radnika na mjestu rada

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

11. POPIS LITERATURE

11.1 KNJIGE I ČLANCI

- Ćupurdija M., Herman V. (2011) *Osnove radnog prava*. Osijek: Pravni fakultet Osijek
- Jurjević D. (2014) *Sigurnost na radu*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci
- Učur M.Đ. (2008) *Zaštita osobe u radnom odnosu od načela do realizacije*. Rijeka: Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci
- Pravilnik o izradi procjene rizika, Narodne novine 112/14, 129/19
- Pravilnik o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita, Narodne novine 112/14
- Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, Narodne novine 5/84
- Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme, Narodne novine 5/21
- Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada, Narodne novine 105/20
- Zakon o radu, Narodne novine 93/14, 127/17, 98/19
- Zakon o zaštiti na radu, Narodne novine 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18
- Bulić J. (2019) *Ugovor o radu i zaštita radnika*. Benkovac: Srednja škola knezaa Branimira

11.2 INTERNETSKI IZVORI

- Abeceda zaštite. (n.d.). *Osposobljavanje radnika iz područja zaštite na radu*. Preuzeto s <https://zastita.eu/osposobljavanje-radnika-iz-podrucja-zastite-na-radu/> (18. rujna 2021.)
- DW. (2021). *Kako će izgledati poslovni uredi nakon korone?*. Preuzeto s <https://www.dw.com/bs/kako-%C4%87e-izgledati-poslovni-uredi-nakon-korone/a-59028524> (21. kolovoza 2021.)
- Europska agencija za zaštitu na radu. (n.d.). *Što je procjena rizika?*. Preuzeto s <https://oiraproject.eu/hr/what-risk-assessment> (14. rujna 2021.)

Hrvatski zavod za javno zdravstvo – služba za medicinu rada. (n.d.). *Osobna zaštitna oprema*. Preuzeto s <http://www.hzzzsr.hr/index.php/sigurnost-na-radu/osobna-zastitna-oprema> (05. srpnja 2021.)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. (n.d.). *Ozljeda na radu*. Preuzeto s <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu> (06. srpnja 2021.)

seminar.hr. (n.d.). *Zaštita na radu na mjestu rada*. Preuzeto s <https://seminar.hr/zastita-na-radu-od-kuce> (22. kolovoza 2021.)

Sindikata grafičara i medija. (n.d.). *Radni odnosi u koronakrizi i neizvjesna budućnost*. Preuzeto s <https://www.sgim.hr/radni-odnosi-u-koronakrizi-i-neizvjesna-buducnost/3103> (25. kolovoza 2021.)

Sindikata Novinara Hrvatske. (2020). *Rad od kuće – obveze poslodavca i prava radnika*. Preuzeto s <https://www.snh.hr/rad-od-kuce-obveze-poslodavca-i-prava-radnika/> (21. kolovoza 2021.)

Zaštita na radu. (n.d.). *Koordinatori I i II*. Preuzeto s <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Koordinator-u-fazi-projektiranja---koordinator-I/> (18. rujna 2021.)

Zaštita na radu. (n.d.). *Stručnjak ZNR*. Preuzeto s <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Strucnjak-ZNR/> (18. rujna 2021.)

12. POPIS SLIKA

Slika 1 Prikaz radnika na radnom mjestu	4
Slika 2 Metodologija procjene i smanjenja rizika	11
Slika 3 Piktogrami opasnosti	17
Slika 4 Osobna zaštitna oprema	18
Slika 5 Ozljeda na radu	20
Slika 6 Kutija prve pomoći.....	22
Slika 7 Rad od kuće.....	24